

Változócsillagok

PVH 1989

Kissé megkésve jelentkezünk az elmúlt év összefoglalójával, aminek legfőbb oka az, hogy csak július elejére sikerült az 1989-es adatokat számítógépre vinni. Addig, amíg néhány — egyébként is túlterhelt — amatőr végzi a PVH-val kapcsolatos feladatokat, nem várható etéren jelentős javulás. További jelentős segítségre lenne szükség elsősorban az adatbevitel, adattovábbítás terén. Ha észleléseink nem kerülnek időben számítógépre, szinte mozdulni sem tudunk a feldolgozások terén.

Tavaly is sokan működtek közre adatbankunk feljesztésében, azonban volt olyan eset, hogy több energiát emésztett fel a kiadott munkák irányítása és ellenőrzése, mintha mi magunk csináltuk volna meg. Nem is szólva arról az extrém esetről, amikor egyik segítőnk éveig alig nyúlt hozzá az elvállalt munkához.

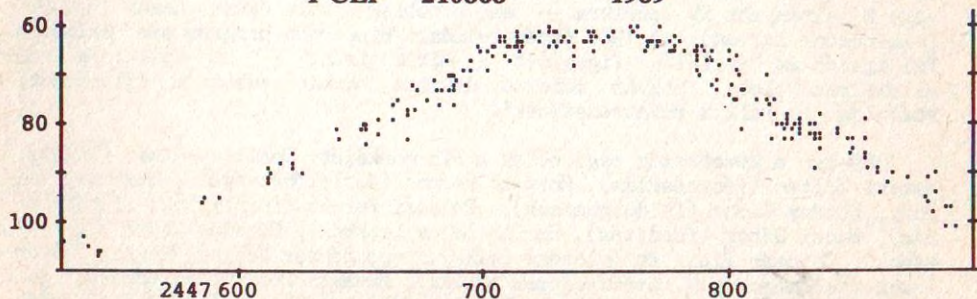
Sokan kérdezik, miben segíthetnének a PVH-nak az észleléseken kívül. Az egyik lehetséges választ épp az imént körvonalaztuk (számítógépes munkák). Számátalan megvalósítandó feladat lenne még. Így pl. jó lenne elkészíteni és folyamatosan "karbantartani" legalább a magyar nyelven hozzáférhető változós irodalom bibliográfiáját, mely sok változós számára jelentene segítséget. Jó lenne folyamatosan biztosítani a VA-sorozat füzeteinek utányomását. Az első négy szám teljesen elfogyott, ifjú, lelkes észlelőink hiába próbálják beszerezni őket. De a későbbi példányok pótlása is gondot okoz. A kis példányszám és a magas nyomdaköltségek miatt nem gondolhatunk "hivatalos" nyomdára. Ha ezen a téren bármelyik amatőrtársunk segíteni tud, kérjük, jelentkezzen. Hogy milyen jellegű segítségre várunk, talán nem szükséges jobban körülírni... A jövőben is szeretnénk a lehető legolcsóbban biztosítani a VA-kat. Ha ma nyomtatnánk újabb füzeteket, azok önköltsége 60–80 Ft körül mozogna.

108 észlelő 30475 adata szerepel adatbankunk 1989-es "fiókjában" (számos késve érkezett adat gyarapítja a következő oldal észlelőlistáját). Eszerint tavaly 6 ezerrel kevesebb megfigyelést kaptunk, mint 1988-ban, s ezzel a visszajára fordult az 1983–88 közötti tendencia. Számos oka lehet ennek — mindenesetre a nehezedő életkörülmények az első között említendőek. Élni, sőt valahogy megélni mégis csak fontosabb, mint az, hogy maximumban van-e az AY Lyr vagy sem! Ugyanilyen fontos, hogy a tavalyi nyár időjárása rendkívül kedvezőtlenül alakult. Hiába volt nagy az észlelőkedv (amit listánk 108 neve igazol), ha az ég csak nem akart kiderülni!

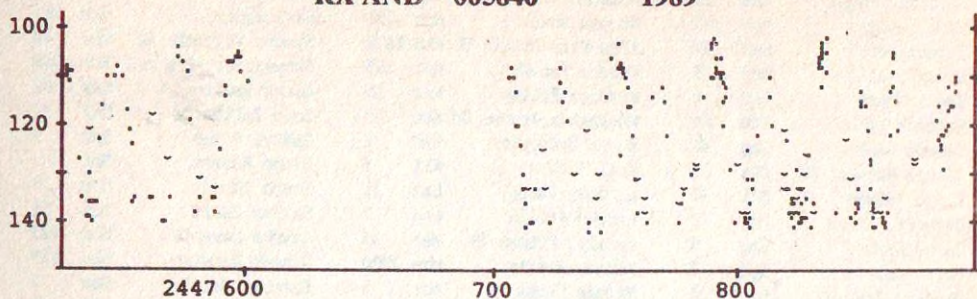
Ha a Tepliczky István készítette számítógépes fénygörbékre tekintünk, elszáll aggodalmunk: a legtöbb esetben az 1989-es fénygörbék jobbak, mint az 1988-asok, különösen a katalizmikus változók esetében! Azért senki se akassza szögre távcsövét — évi egyetlen vagy még kevesebb észlelésből bajos lenne fénygörbét szerkeszteni! Félretéve a tréfát: a nagyszámú észlelések pl. azért is fontosak, hogy — a lehetőségekhez képest — minél folyamatosabbak legyenek fénygörbéink. A javulást — szerintünk — az okozhatta, hogy egyre érettebbek, tapasztaltabbak észlelőink.

Antalicz Péter	Ant	18	Kelenen Attila	Kla	3	Sápi Csaba	Sac	6
Bagó Balázs	Bgb	345	Kocsis Antal	Koc	784	Sári Gyula	Sri	187
Berente Béla	Ber	52	Kósa-Kiss Attila	RO Kka	1671	Simon, Vojtech	CS Siv	70
Boncz László	Bcz	1	Kovács István	Kvi	155	Schweitzer, Emile F	Sch	3269
Cseri Dénes	Csd	4	Kránicz Zoltán	Krz	15	Seres Zsolt	Ser	92
Csiszár Tibor	Ctb	40	Kucinskas, Arunas	SU Kcn	53	Sodó Zoltán	Soz	91
Csomós Gábor	Cmg	36	Kudor Gyöngyvér	Kud	2	Spányi Péter	Spy	3
Csakás Mátyás	RO Ckm	21	Kuti Ildikó	Kii	2	Szabó Róbert	Sbt	7
Csóti István	Cti	95	Ladányi Tamás	Lat	31	Szabó Sándor	Szs	38
Dalmeri, Italo	I Dai	68	Laczkó Attila	Lac	7	Szalma Zsolt	Sao	51
Dankó Csaba	Dac	8	Menali, Haldun	TR Men	45	Szarka Levente	Slv	423
Deli Judit	Del	7	Mizser Attila	Mzs	2280	Szauer Ágoston	Szu	119
Dinnyés István	Din	4	Mizsér Csaba	Mzc	1	Szeiber Károly	Sbr	7
Dömény Gábor	Dom	72	Molnár Zoltán	RO Moz	53	Szentaskó László	Sno	4
Döményné Ságodi I.	Sgi	34	Nagy Illés	Nil	2	Széplaky Mária	Sly	1
Dusek, Jiri	CS Dus	45	Nagy Mélykúti Ákos	Nma	39	Szitkay Gábor	Szk	9
Farkas Ernő	Frs	110	Nagy Mélykúti Bence	Nmb	3	Szoboszlai Zoltán	Sla	1
Fekete János	Fkj	280	Nagy Zoltán	Nyz	393	Szöllösi Attila	Sll	3
Fidrich Róbert	Fid	2323	Novotny Dániel	Nvy	24	Szutor Péter	Stp	430
Filó Zsolt	Fit	4	Ondra, Leos	CS Ole	68	Szűcs László	Szc	22
Fodor Antal	Fod	187	Orha Zoltán	Ozo	1	Teichner Szilárd	Tch	46
Földesi Ferenc	Ffe	925	Osvald László	Osi	164	Tepliczky István	Tey	817
Gere Zsuzsa	Grz	2	Papp Sándor	Pps	2778	Tiszinger István	Tis	43
Gregor Zita	Gzi	8	Pirity János	Pir	69	Toone, John	GB Too	3291
Hadházi László	Hdh	18	Polgár Tibor	Pot	4	Tóth Éva	Tev	2
Halmi Gábor	Hag	487	Pósa Ottó	CS Psa	27	Tóth Krisztián	Tkr	104
Havassy Dóra	Hvy	29	Posztobányi Kálmán	Pst	27	Tóth Tamás	Tta	212
Henshaw, Colin	BW Hen	406	Purdeková, Dana	CS Prd	1	Tüdös Balázs	Tdb	45
Herceg Zsolt	Her	32	Pusol, Francisco	E Pus	8	Vaskúti György	Vsk	1
Hevesi Zoltán	Hev	182	Rapavy, Pavol	CS Rpy	9	Vavrek Roland	Vvr	9
Hlous, Petr	CS Hlp	7	Rätz, Kerstin	DDR Rek	122	Vicián Zoltán	Vic	408
Horváth Ferenc	Hof	7	Recsek Renáta	Rec	4	Voith Petra	Vpa	25
Jónás Károly	Jok	1	Reinhard, Peter	A Rep	12	Wieszt Krisztián	Wst	506
Jóó István	Joo	9	Ripero, José	E Rip	2694	Zajác György	Zag	167
Károly Lajos	Kyj	13	Rodriguez, Diego	E Rod	6	Zalezsák Tamás	Zal	145
Kékes-Szabó György	Kks	14	Sajtz András	RO Stz	2368	Zseli József	Zsl	1

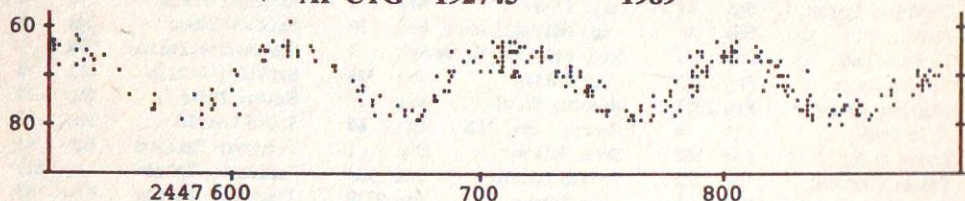
T CEP 210868 1989

RX AND 005840 1989

AF CYG 192745 1989

Néhány statisztikai adat: Összesen 756 változóról tárolunk 1989-es adatokat, ami a maga nemében rekord. Több ezer észlelés nem került gépre — ezek a fénybecslések olyan változókról készültek, melyeket 1982 óta töröltünk programunkból (pl. RV Boo, RW Boo, RX Boo, UV Boo, rho Cas, AR Cep, FZ Cep, RR CrB, P Cyg, V1339 Cyg, AT Dra, TV Gem, WY Gem, BU Gem, XY Lyr, CK Ori stb.). Ezekről a változókról senki ne küldjön észleléseket számunkra! A legnépszerűbb változók: eruptív és kataklizmikus (38%): R CrB (963), SS Cyg (666), CH Cyg (468), mirák (25%): R Leo (260), R UMa (222), T Cep (249), SR-ek (29%): Z UMa (335), AF Cyg (318), EU Del (295), RV Taurik (7%): R Sct (434), AC Her (338). A típusok észleltsége ugyanolyan arányú, mint korábban — a kataklizmikus változók azonban, ha lehet, még népszerűbbek. A legjobban észlelt csillagok mezőnyében sincs jelentős változás. Ez végülis érthető, hiszen az észlelő látni is akar valamit "a pénzéért", és a túlészlelt változók többsége érdekes, látványos fényváltozást produkál. Valóban jó lenne, ha néhányan ráállnának a kevésbé észlelt változókra (pl. számos közepes fényességű SR jó "célpont" lehet, vagy a halványabb RV Taurikra — ez utóbbiak észlelésére hazai "profi" felkérésünk is van). Az 1989 őszi beindult Hipparcos-program sem keltette fel igazán az észlelők figyelmét a mirák iránt — ha valakinek van valamilyen ötlete, hogyan lehetne divatba hozni ezeket a változókat, számoljon be róla a rovatvezetőnek!

1989-ben a következők segítették a PVH munkáját: Csatlós Géza (telex), Hevesi Zoltán (fénymásolás), Horváth Ferenc (észlelőhétvégék), Szatmáry Károly, Dömény Gábor (feldolgozások), Földesi Ferenc (fordítások, fénymásolás), Bucsi Gábor (fordítás), Bartha Lajos (cikkek), Hegedüs Tibor (fordítások), Csiszár Tibor és felesége (cikk), Papp Sándor (cikk), Kovács István (cikk, feldolgozások, számítógépes munkák), Havassy Dóra (fordítások), Zaleszák Tamás (programok), Fidrich Róbert (feldolgozások), Both Előd (fordítások), Pülöp Botond (fordítások), Tepliczky István (számítógépes munkák).

MIZSER ATTILA